

Ягю Муненори

**ХЕЙХО КАДЕНШО
ПЪТЯТ НА СТРАТЕГИЯТА
В ЯГЮ ШИНКАГЕРЮ**

София, 2025

ПРЕВОДЪТ Е НАПРАВЕН ПО СЛЕДНИТЕ ИЗДАНИЯ:

『兵法家伝書一付・新陰流兵法目録事』 岩波文庫
2003年4月16日

『〔新訳〕兵法家伝書
強いリーダーの条件とは何か』 RHP研究所
2012年2月20日発行

Илюстрирован ръкопис © Храм Ходзанджи (宝山寺) и
Девически университет „Нара“ (奈良女子大学)

© Издателство „Изток-Запад“, 2025

Всички права запазени. Нито една част от тази книга не
може да бъде размножавана или предавана по какъвто и да
било начин без изричното съгласие на авторите и на изда-
телство „Изток-Запад“.

© Мартина Неделчева, превод от старояпонски, 2025

ISBN 978-619-01-1657-8

ЯГЮ МУНЕНОРИ

ХЕЙХО КАДЕНШО
ПЪТЯТ НА СТРАТЕГИЯТА
В ЯГЮ ШИНКАГЕРЮ

Превод от старояпонски
Мартина Неделчева

СЪДЪРЖАНИЕ

Глава I	Мостът на поднесената обувка.....	7
Глава II	Мечът, отнемащ живот	15
Глава III	Мечът, даряващ живот	43
Илюстриран ръкопис на школата Шинкагерю		75
Послеслов (<i>Кирил Петров</i>)		103

ГЛАВА I

МОСТЪТ НА ПОДНЕСЕНАТА ОБУВКА¹

КНИГА ЗА ПЪТЯ НА СТРАТЕГИЯТА² НА ШКОЛАТА ШИНКАГЕРЮ

ТРИТЕ УЧЕНИЯ

- ▶ Позиция на тялото (*камае*)
- ▶ Ръце и крака
- ▶ Тачи³

¹ Препратка към „Исторически записки“ на Съма Циен. Ягю Муненори се позовава на история, в която пълководецът Джан Лян, бъдещ съратник на основателя на Ханската династия Лиу Бан (император Хан Гаодзу), срещнал на моста Сяпи бедно облечен старец на име Хуан Шъгун. Като го видял да се приближава, старецът хвърлил обувката си под моста и помолил Джан Лян да му я донесе, а после да я обуе на крака му. В замяна пълководецът станал негов ученик и старецът му подарил един от най-известните трактати: „Трите стратегии на Хуаншъ гун“. [Всички бележки, без изрично упоменатите, са на преводача.]

² Терминът „път на стратегията“ (*хейхо*) е препратка към „Изкуството на войната“ на Сундзъ и следва да се приема като майсторство на бойните умения, разумно прилагане на стратегии и постигане на духовно просветление.

³ Японска двуръчна сабя с дължина на острието ок. 80 см, често превеждана като „японски дълъг меч“. В свитъци по бойни изкуства от периода Едо обаче думата тачи често не назовава конкретния тип сабя, а се използва с обширното значение на „сабя“, „меч“, което включва и учигатана – сабя с дължина на острието ок. 60–70 см, известна в наши дни като катана.

Чрез трите учения поставяш начало на обучението си – те са портата за начинаещия.

Освен трите учения има пет правила:

- ▶ Да застанеш с рамо към противника (*хитоеми*).
- ▶ Да нагласиш раменете си до равнището на противниковия юмрук.
- ▶ Да използваш юмрука си като щит.
- ▶ Да изпълнеш левия си лакът.
- ▶ Да отпуснеш тежестта си върху предното коляно, а задното да изпълнеш.

Трите учения започват с позицията на тялото.

Първата позиция се нарича Колело. Изпълнява се с тачи. Наименованието идва от пълното завъртане на оръжието. Заеми странична стойка, като тачи остава ниско от дясната страна (*вакигамае*). Позволи на противника да насочи удар към лявото ти рамо, завърти тачи според посоката и ще победиш. Запази ниска позиция. Като цяло стойката трябва да те предпазва от противникови удари. Представи си, че изграждаш крепостни стени и копаеш ров, за да удържиш. Целта не е да нанесеш удар. Не бързай, заеми правилно позиция и се пази от противника. Ето защо позицията е на първо място.

През XVI в. учигатана постепенно измества тачи и през периода Едо (1603–1868) вече се е наложила като най-широко използваната сабя в Япония. – Б.к.

- ▶ Съсичане на две с един удар (*итто рьодан*).
- ▶ Сечене на гвоздей и желязо (*дзантей сеттецу*).
- ▶ Полунапред, полувстрани (*ханкай ханко*).
- ▶ Завъртане надясно, обръщане наляво (*усен сатен*).
- ▶ Дълго и късо, едно и също (*чъотан ичими*).

Изучаването на всяка от горепосочените техники се осъществява чрез устни инструкции; сложно е да се опишат писмено.

ДЕВЕТТЕ ЕТАПА

- ▶ Пълна победа (*хишио*)
- ▶ Насрещен вятър (*гякуфу*)
- ▶ Кръстосани мечове (*джутачи*)
- ▶ Примирие (*вабоку*)
- ▶ Пряк път (*шьокей*)
- ▶ Малък ответен удар (*кодзуме*)
- ▶ Голям ответен удар (*одзуме*)
- ▶ Осемпластова ограда (*яегаки*)
- ▶ Скупчени облаци (*муракумо*)

Изучаването на горепосочените техники се осъществява чрез практика между учител и ученик; сложно е да се опише писмено.

ОТКЪСИ ЗА ТЕНГУ⁴: ОСЕМ ТЕХНИКИ С ТАЧИ

- ▶ Цветно колело (*каша*)
- ▶ Открито тяло (*акеми*)
- ▶ Изчакване на удобния момент (*дзентай*)
- ▶ Водене (*тебики*)
- ▶ Необузданият меч (*ранкен*)
- ▶ Въведение (*джо*)
- ▶ Изложение (*ха*)
- ▶ Заключение (*кю*)⁵

Освен горепосочените има още шест техники:

- ▶ Съпътстващо сечене (*тенсецу*)
- ▶ Необуздало сечене (*рансецу*)
- ▶ Тайният принцип (*гокуи*)
- ▶ Несравнимият меч (*муникен*)
- ▶ Мечът, даряващ живот (*кацуджинкен*)
- ▶ Божественият меч (*шинмьокен*)

⁴ Човекоподобно свръхестествено създание от японския фолклор, опасен пазител на планините с магически сили и майстор на бойните изкуства. Най-често се характеризира с черни криле, червено лице и дълъг нос, но може да има и птиче лице.

⁵ Въведение, изложение и заключение са музикални термини с китайски произход, навлезли в Япония по отношение на трите действия в пиесите на традиционното японско сценично изкуство Но.

Щом овладееш изброеното, ще започнеш да използваш още хиляди техники. Трите учения и деветте етапа са само основите. Усвоиш ли този Път, изобщо няма да разискваме техники.

Стратегемите се решават в лагера, победата – на хиляди крачки от бойното поле.⁶

Това означава: ако планираш различни стратегеми зад платнището на палатката си, ще победиш врага далеч от него. Впрочем тези думи може да се отнесат към пътя на стратегията – ако приемем, че въпросната палатка е съзнанието. Да се решат стратегемите в лагера означава умът да не проявява небрежност, докато си представяш движенията и ходовете на противника, прилагаш уловки и търсиш как да пробиеш защитата му. Ще се увериш, че победата се решава на хиляди крачки от бойното поле, когато откриеш пролуката и надвиеш противника. Победата в битка с армии не се различава от победата в двубой. Запазиш ли духа на победата от двубоя, ще спечелиш битката с армията си. Запазиш ли духа на победата от битката с армията, ще спечелиш двубоя. Победата и загубата първо се зараждат в ума; ръцете и краката също се движат от него.

⁶ Препратка към „История на династията Хан“ (Ханшу), написана от китайския историк Бан Гу през I в.

Всяко Въведение (джо), Изложение (ха) и Заключение (кю) има девет разновидности, което прави общо двацет и седем техники за сечене.

Въведение: Джодан (3) Чудан (3) Гедан (3)⁷

Изложение: Джодан (3) Чудан (3) Гедан (3)

Заключение: Джодан (3) Чудан (3) Гедан (3)

Всички те се изпълняват с един удар.

Техниките, описани в тази глава, трябва да се преподават и учат чрез практика между учител и ученик – при писменото описание се губят подробностите.

Позволявам на онези, които са усвоили всичко от горепосочения списък, да го препишат и да го дадат на последователите си като доказателство, че принадлежат към школата.

Пиша тази книга за потомците си.

Камиидзуми Нобуцуна (Камиидзуми Мусаши но камидзума Фудживара Хидецуна)⁸

Покойният ми баща, Ягю Мунетоши (Ягю Таджима но камидзума Тайра Мунетоши)

От неговия син, Ягю Муненори (Ягю Таджима но камидзума Тайра Муненори)

Нарекох тази глава „Мостът на поднесената обувка“ заради преданието, в което Джан Лян поднася обувката на Хуан Шъгун. След като Джан Лян унаследява

⁷ Термини за висока (джодан), средна (чудан) и ниска (гедан) позиция.

⁸ При японските и китайските имена в книгата на първо място е поставена фамилията, а на второ – личното име.

Пътя⁹ на оръжието, император Гаодзу започва да управлява според неговите стратегеми и китайската династия Хан се задържа в продължение на четиристотин години. Затова реших да предам духа на историята чрез името на главата. Нека тя стане мост към Пътя на стратегията.

⁹ Става дума именно за понятието *Дао* – Път, метод, принцип на живот и мислене в източната философия